

PHIẾU HỌC TẬP

BÀI 6: TRUYỆN NGỤ NGÔN VÀ TỤC NGŨ

TỤC NGŨ VỀ THIÊN NHIÊN LAO ĐỘNG VÀ CON NGƯỜI, XÃ HỘI (1)

3. Tìm hiểu chung

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1 TÌM HIỂU CHUNG	
Thể loại	
Tác giả	
Chia nhóm (Phân loại)	

Rubic đánh giá:

Nội dung yêu cầu	Mức đánh giá		
	(1)	(2)	(3)
Phiếu học tập số 1	HS không thực hiện được yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 1/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 2/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2 CÁCH ĐỌC HIỂU TỤC NGỮ

Nghệ thuật	
Nội dung	
Lưu ý đọc hiểu	

Rubic đánh giá:

Nội dung yêu cầu	Mức đánh giá		
	(1)	(2)	(3)
Phiếu học tập số 2	HS không thực hiện được yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 1/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 2/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3 Tìm hiểu số dòng, số chữ, vần, nhịp, số vế,... của tục ngữ					
Câu	Số dòng	Số chữ	Cặp vần – loại vần	Ngắt nhịp và số vế	Nhận xét chung
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

Rubic đánh giá:

Nội dung yêu cầu	Mức đánh giá		
	(1)	(2)	(3)
Phiếu học tập số 3	HS không thực hiện được yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 1/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 2/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 4			
Tìm hiểu các biện pháp tu từ được sử dụng và tác dụng			
Câu	Biện pháp tu từ	Thể hiện trong câu tục ngữ	Tác dụng
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Rubic đánh giá:

Nội dung yêu cầu	Mức đánh giá		
	(1)	(2)	(3)
Phiếu học tập số 4	HS không thực hiện được yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 1/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 2/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 5 Tìm hiểu bài học kinh nghiệm sống từ những câu tục ngữ		
Câu	Bài học, kinh nghiệm	Nhận xét chung
1		
2		
3		
4		
.....		

Rubic đánh giá:

Nội dung yêu cầu	Mức đánh giá		
	(1)	(2)	(3)
Phiếu học tập số 5	HS không thực hiện được yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 1/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.	HS thực hiện được 2/2 yêu cầu Phiếu đưa ra.

H O C M A I

ĐÁP ÁN

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

Thể loại	Tục ngữ
Tác giả	Dân gian, tập thể nhân dân
Chia nhóm	Nhóm 1: Tục ngữ về thiên nhiên, lao động sản xuất: ➤ 1a. Câu 1, 2: Tục ngữ về thiên nhiên; ➤ 1b. Câu 3, 4, 5: Tục ngữ về lao động. Nhóm 2: Tục ngữ về con người, xã hội.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2
CÁCH ĐỌC HIỂU TỤC NGỮ

Nghệ thuật	• Ngắn gọn, hàm súc (số tiếng), có vần (vần lưng, vần liền, vần cách), nhịp linh hoạt theo tính đối xứng của câu tục ngữ. • Tính đối xứng: đối ý, đối thanh chặt chẽ, cân xứng hài hòa; các ý có mối quan hệ chặt chẽ.(quan hệ tương đồng, quan hệ tương phản, quan hệ nhân quả). • Tính hình tượng: sử dụng phép so sánh, nhân hóa, ẩn dụ, hoán dụ...
Nội dung	• Nghĩa đen, nghĩa bóng. • Bài học, kinh nghiệm của ông cha ta về các lĩnh vực thiên nhiên, lao động sản xuất, con người, xã hội.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2 CÁCH ĐỌC HIỂU TỤC NGỮ

**Lưu ý
đọc**

- Xác định số dòng, số chữ, vần, nhịp, số vế của các câu tục ngữ.
- Chỉ ra các tín hiệu thẩm mĩ: từ ngữ, hình ảnh độc đáo; các biện pháp tu từ.
- Nhận biết được chủ đề, thông điệp của câu tục ngữ.
- Liên hệ, so sánh và kết nối với các câu tục ngữ khác, với thực tiễn đời sống.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3

Tìm hiểu số dòng, số chữ, vần, nhịp, số vế,... của tục ngữ

Câu	Số dòng	Số chữ	Cặp vần – loại vần	Ngắt nhịp và số vế
1	1	8	Nắng-vắng: vần lưng	4/4: 2 vế
2	2	10	Ba-hoa, tư-hư: vần lưng	5/5: 2 vế
3	1	8	Phân-cần: vần cách	2/2/2/2: 4 vế

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3

Tìm hiểu số dòng, số chữ, vần, nhịp, số vế,... của tục ngữ

Câu	Số dòng	Số chữ	Cặp vần – loại vần	Ngắt nhịp và số vế
4	1	4	Tắc-bắc: vần cách	2/2: 2 vế
5	1	10	Nằm-tằm: vần cách	5/5: 2 vế
6	1	8	Tóc-góc: vần cách	2/2/4: 2 vế

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3

Tìm hiểu số dòng, số chữ, vần, nhịp, số vế,... của tục ngữ

Câu	Số dòng	Số chữ	Cặp vần – loại vần	Ngắt nhịp và số vế
7	1	7	Người-mười: vần cách	3/4: 2 vế
8	1	6	Thương-thương: vần cách	2/2/2: 2 vế
9	2	14	Non-hòn: vần cách	6/8: 2 vế
10	1	8	Nói-gói: vần cách	2/2/2/2: 4 vế

NHẬN XÉT

- Số dòng, số chữ: không nhiều, thể hiện sự đúc kết, cô đọng, hàm súc, dễ nhớ.
- Vần: tạo ra chất keo gắn kết các yếu tố trong câu, tạo thành chỉnh thể bền vững, ổn định.
- Nhịp, số vế: nhịp linh hoạt, thường trùng với ranh giới giữa các vế trong câu tục ngữ.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 4 Tìm hiểu đặc sắc nghệ thuật của các câu tục ngữ			
Câu	Biện pháp tu từ	Thể hiện trong văn bản	Tác dụng
1	Phép đối	Chia làm 2 vế tương xứng nhau: <i>mau - vắng; nắng - mưa</i>	Nhấn mạnh bài học kinh nghiệm, dễ thuộc
2	Phép đối	Chia làm 2 vế tương xứng nhau: <i>Tháng Ba - Tháng Tư; Hoa đất - hư đất</i>	Nhấn mạnh cơn mưa của tháng Ba và tháng Tư có ảnh hưởng lớn tới nông vụ.
3	Liệt kê	Đưa ra các yếu tố cần thiết cho nông nghiệp theo thứ tự quan trọng: <i>Nước, phần, cần cù, giống</i>	Nhấn mạnh bốn yếu tố quan trọng theo trình tự trong việc trồng lúa nước để có mùa bội thu, năng suất cao.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 4 Tìm hiểu đặc sắc nghệ thuật của các câu tục ngữ			
Câu	Biện pháp tu từ	Thể hiện trong văn bản	Tác dụng
4	So sánh	Chia làm 2 vế tương xứng nhau: <i>Tắc - tắc; đất - vàng</i>	Nhấn mạnh để cao giá trị của đất, khuyên con người cần quý trọng đất
5	Phép đối	Chia làm 2 vế tương xứng nhau: <i>nằm - đứng</i>	Đưa ra bài học kinh nghiệm trong lao động sản xuất nông nghiệp, nhấn mạnh sự vất vả.
6	So sánh	Vế A: <i>răng, tóc</i> ; từ so sánh: là Vế B: <i>góc (dáng) người</i>	Nhấn mạnh việc giữ gìn hình thức bên ngoài sẽ góp phần thể hiện một phần tính cách con người.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 4 Tìm hiểu đặc sắc nghệ thuật của các câu tục ngữ			
Câu	Biện pháp tu từ	Thể hiện trong văn bản	Tác dụng
7	Nói quá, hoán dụ	So sánh: <i>mặt người = 10 mặt cửa</i> ; Hoán dụ: <i>mặt người - mặt cửa</i>	Nhấn mạnh tầm quan trọng của tính mạng con người, khuyên con người hãy quý trọng mạng sống
8	So sánh	So sánh: Thương người - như - thương thân	Khuyên nhủ con người phải có lòng yêu thương, yêu đồng loại như yêu chính mình.
9	Ẩn dụ	Ẩn dụ: <i>một cây/ ba cây; non/ hòn núi cao</i>	Dùng hình ảnh thiên nhiên, cụ thể để gợi ra ý nghĩa trừu tượng, khuyên răn con người về bài học đoàn kết để tạo sức mạnh lớn.
10	Liệt kê, điệp ngữ	Điệp ngữ: <i>học</i> Liệt kê: <i>Học ăn, học nói, học gói, học mở</i>	Nhấn mạnh và khuyên nhủ con người cần phải học ăn uống cho thanh lịch, cách ứng xử cho khôn ngoan, chừng mực.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 5

Tìm hiểu bài học kinh nghiệm sống từ những câu tục ngữ

Câu	Bài học, kinh nghiệm	Vai trò
1	Nhìn sao để dự báo thời tiết: nhiều sao thì nắng, vắng sao thì mưa.	
2	Kinh nghiệm trồng trọt: tháng ba nắng hạn, khô cằn, lúa làm đồng, cơn mưa tháng ba như cơn mưa vàng với nhà nông; tháng tư lúa và hoa màu sắp được thu hoạch, cần nhiều nước, mưa nhiều gây thiệt hại lớn.	
3	Kinh nghiệm trồng lúa nước cần bốn yếu tố nước, phân, sự chăm sóc, giống tốt để đạt năng suất cao.	
4	Khuyên con người quý trọng đất đai: đất quý như vàng, có giá trị cao.	
5	Sự vất vả của người nuôi tằm, đối nghịch với sự nhàn hạ của người nuôi lợn, từ đó khuyên ta cần trân trọng công sức, sản phẩm của người nông dân.	

Vai trò

- Những kinh nghiệm quý giá, giúp người lao động có thể xác định, dự đoán được thời tiết, thời vụ thích hợp để nuôi trồng cũng như biết quý trọng và bảo vệ đất đai.

PHIẾU TỔNG KẾT

BÀI 6: TRUYỆN NGŨ NGÔN VÀ TỤC NGŨ

TỤC NGŨ VỀ THIÊN NHIÊN LAO ĐỘNG VÀ CON NGƯỜI, XÃ HỘI (1)

1. Đọc

Đọc sao cho hay

- Giọng điệu chậm rãi, rõ ràng.
- Chú ý ngắt nhịp ở vế đối trong câu hoặc phép đối giữa hai câu; chú ý cách gieo vần

Chiến thuật đọc

- Theo dõi các chỉ dẫn bên phải trang.
- Chú ý các biện pháp nghệ thuật.
- Suy luận nghĩa của các câu tục ngữ
- So sánh với các câu tục ngữ khác cùng chủ đề.

1. Mau: nhiều
2. Cần: chăm chỉ
3. Ăn cơm nằm: nhàn nhã
4. Ăn cơm đứng: tất bật, hối hả
5. Góc: phần
6. Cửa: tài sản, vật chất

1. Những lưu ý khi đọc hiểu tục ngữ

TỤC NGỮ

Nghệ thuật

Dung lượng, vần, nhịp, các biện pháp tu từ

Nội dung

Chủ đề, thông điệp, các bài học kinh nghiệm

Lưu ý đọc hiểu

Các bước khi đọc hiểu tục ngữ

2. Thực hành đọc hiểu

**Số dòng, số chữ,
vần, nhịp, số vế**

**Nội dung,
thông điệp**

**Từ ngữ, hình
ảnh và biện
pháp tu từ**

**Liên hệ, so
sánh, kết nối**

NỘI DUNG

- ☐ Những câu tục ngữ đúc kết những kinh nghiệm quý báu của nhân dân ta trong quá trình lao động, sản xuất để truyền lại cho thế hệ sau.
- ☐ Những câu tục ngữ về con người, xã hội tôn vinh những giá trị tốt đẹp của con người, gửi gắm những lời khuyên, bài học về lối sống, những phẩm chất đạo đức con người cần phải rèn luyện và phát huy.

NGHỆ THUẬT

- ☐ Câu nói ngắn gọn, cô đọng, hàm súc, có vần nhịp.
- ☐ Hình ảnh giản dị, dễ hiểu.
- ☐ Sử dụng những biện pháp nghệ thuật phong phú

Ca dao dân ca	Thành ngữ	Tục ngữ
Lời thơ, bài hát hoàn chỉnh diễn đạt một ý trọn vẹn biểu hiện thế giới nội tâm hay nhận xét, đánh giá, kinh nghiệm sống của con người.	- Đơn vị tương đương như (cụm từ cố định), có chức năng định danh. - Chưa được coi là một văn bản hoàn chỉnh	- Câu nói hoàn chỉnh, diễn đạt một ý trọn vẹn. - Đưa ra một đánh giá, nhận xét, một kinh nghiệm sống, một lời khuyên... - Được coi như một văn bản đặc biệt, một thi ca nhỏ nhất.

H O C M A I

